

La cooperació, avalada pels mèdia del Mediterrani

Periodistes, professors i investigadors busquen punts d'acord en el Fòrum Civil Euromed

—Joan Brunet i Mauri—

Crear l'Observatori Mediterrani de la Comunicació, procedir a l'elaboració del Llibre Blanc de la Comunicació en l'àrea mediterrània i promoure el debat sobre el comportament deontològic dels mitjans en la Mediterrània, són algunes de les conclusions dels debats corresponents a l'àmbit "Espais de cooperació mediàtica" del Fòrum Civil Euromed, en el qual participaren un centenar de periodistes, investigadors i professors universitaris. Les sessions d'aquest àmbit del Fòrum Civil Euromed, com també les dels altres deu àmbits restants, es desenvoluparen en les instal·lacions de l'hotel Juan Carlos I de Barcelona, els dies 29 i 30 de novembre i 1 de desembre.

Les conclusions assenyalades van ser el resultat de les gairebé nou hores de debat i dels sis mesos de preparació de l'àmbit número 8 del Fòrum Civil Euromed. Els 105 participants convidats a prendre part en aquest àmbit provenien dels quinze

països de la Unió Europea (UE) i d'altres dotze països no comunitaris de l'àrea mediterrània. Al llarg de les quatre sessions de treball els participants es van mostrar partidaris de trobar fórmules com més àgils millors per tal d'establir les bases per a la col·laboració i cooperació entre els periodistes i els mitjans de comunicació de la Mediterrània.

Un moment dels debats corresponents a l'àmbit "Espais de cooperació mediàtica" del Fòrum Civil Euromed, en el qual participaren un centenar de periodistes, investigadors i professors universitaris.

La necessitat de millorar la formació professional i tecnològica dels periodistes de l'àrea, de fomentar els intercanvis professionals, d'incentivar les coproduccions entre els mitjans de comunicació mediterranis i de potenciar els fòrums de debat sectorials van ser els aspectes que més temps ocuparen als participants en l'àmbit "Espais de Cooperació mediàtica". Això no obstant, les intervencions dels participants es manifestaren a favor de l'establiment dels valors democràtics i de la llibertat d'expressió en la regió mediterrània com a "base de qualsevol tipus de futura col·laboració o cooperació mediàtica"; també hi hagué força referències al comportament deontològic dels periodistes i dels mitjans de comunicació, la qual cosa donà peu perquè s'apostés per l'obertura d'un debat general entorn d'aquesta qüestió.

Les quatre sessions en què es subdividí aquest àmbit del Fòrum Civil Euromed foren presidides, respectivament, per Jordi Vilajoana (director general de la CCRTV), el francès Henri Dumolié (director general del CMCA), l'algeriana Salima Gezhali (directora de *La Nation*), Josep Pernau (degà del Col·legi de Periodistes de Catalunya) i Carles Sentís (president de la Fundació Centre Internacional de Premsa de Barcelona). La introducció a

Els participants en el debat "Cap a una televisió educatiu-cultural a la Mediterrània".

Quinze televisions s'hi manifesten a favor Per un canal educatiu-cultural d'àmbit mediterrani

La creació d'un canal de televisió educatiu-cultural a la Mediterrània i la constitució de la Comissió Gestora encarregada de vetllar per la dinamització del projecte i l'aprovació de l'anomenada "Declaració de Barcelona", foren els acords més rellevants adoptats pels participants en la conferència "Cap a una televisió educatiu-cultural a la Mediterrània", que se celebrà els dies 23 i 24 de novembre en el Centre Internacional de Premsa de Barcelona (CIPB).

Amb aquests acords presos pels divuit representants de televisions i organitzacions de nou països de la Mediterrània, s'obre el camí que, si s'escau, haurà de culminar en la posada en marxa d'un canal de televisió educatiu-cultural en aquesta zona. Amb la finalitat de dinamitzar el projecte, els reunits en la conferència acordaren constituir una Comissió Gestora que, des de Barcelona, tindrà cura tant d'elaborar l'estudi de viabilitat del futur canal com d'iniciar les gestions necessàries per tal de fer-lo possible. Un primer pas vers la consolidació del projecte podria concretar-se, a mig termini, amb l'obertura d'una finestra comuna en la programació de les televisions de la Mediterrània.

Les conclusions de la conferència "Cap a una televisió educatiu-cultural" foren elevades primer al Secretariat de la Conferència Ciutats de la Mediterrània i, posteriorment, al Fòrum Civil Euromed. La conferència havia estat convocada i organitzada pel Centre Internacional de Premsa de Barcelona, amb la col·laboració de l'Associació Internacional de Televisió Educativa i de la Xarxa de Centres de Formació Multimèdia de la Mediterrània i amb

el suport de l'Ajuntament de Barcelona.

A la conferència, hi van participar Nancy Angel, de l'Institut Nacional de l'Audiovisual (INA) i del Centre Méditerranéen de la Communication Audiovisuelle (CMCA), Jordi Bosch, de TVE, Sadok Bouaben, del Canal 21 de Tunísia, Joan Brunet i Mauri, del Centre Internacional de Premsa de Barcelona i la Universitat Pompeu Fabra, Fernando Calero, de l'Associació de Televisió Educativa Iberoamericana, Juan M. Casado, de Canal Sur, Pere Oriol Costa, de la Universitat Autònoma de Barcelona, Onofrio Dispenza, de la RAI, Antoni Esteve, de Barcelona Televisió i la Universitat Pompeu Fabra, Ahmed Jemai, de Scènes de Ville (França), Mauricio Méndez, de TVE, Carlos Rosado, de Media Eave (Espanya), Marcial Murciano, de la Universitat Autònoma de Barcelona, Teresa Velázquez, de la Universitat Autònoma de Barcelona, Didier Lecat, de La Cinq (França), Ahuva Fainmesser, d'Israel Educational Television (IETV), Haim Shiran, d'Israel Educational Television (IEVT), Léa Martel, de la Unió Europea de Radiodifusió (Bèlgica), Manuela Novais dos Santos, de la Universidade Aberta de Lisboa, José Manuel Pérez-Tornero, del Réseau Méditerranéen de Centres de Formation Multimèdia (RMC FM), Agustín Remesal, d'Hispanvisión, Salah Samhan, de l'Egyptian Radio & Television Union, i Gabriel Jaraba, de TV3.

A les resolucions de la conferència s'hi han adherit els canals de televisió TVM i 2M (Marroc) i ERT (Grècia), que no es van poder desplaçar a Barcelona a causa de les vagues que afectaven el transport aeri. ●

cadascuna de les sessions va anar a cura de l'italià Emilio Pucci (Istituto di Economia di Media de Milano), de l'egipci Kamal Osman (URTE), de la grega Isabela Papazissi (directora de la publicació grega *Media View*) i de la libanesa Roula El-Rifai (Geminis News Service). La tasca de moderació va anar a càrrec d'Imma Tobella (CCRTV) i Enric Bastardes (president del Sindicat de Periodistes de Catalunya). El secretariat general del Fòrum estigué a cura de José Manuel Pérez-Tornero, mentre que la coordinació general la portà Joan Brunet i Mauri (director del CIPB).

Projectes amb futur

El Fòrum "Espais de Cooperació Mediàtica", en l'organització del qual col·laboraren activament el Centre Internacional de Premsa de Barcelona (CIPB) i la Xarxa de Centres de Formació Multimèdia de la Mediterrània, va concloure els seus treballs amb la identificació de tres projectes i diverses propostes que, una

vegada aprovades, van ser incorporades al conjunt de conclusions generals del Fòrum Civil Euromed, i són aquestes:

- 1. Llibre Blanc de la Comunicació a la Mediterrània.** Els participants en l'àmbit "Espais de Cooperació Mediàtica" van estimar convenient l'urgent inici dels treballs d'elaboració del *Llibre Blanc* per tal de poder conèixer detalladament l'estructura i els processos comunicatius que es produeixen en la Mediterrània. El *Llibre Blanc*, d'altra banda, haurà de fer una diagnosi en relació amb els problemes que es donen en el camp comunicatiu de la regió, alhora que haurà de formular propostes de futur.
- 2. Observatori Mediterrani de la Comunicació** per tal d'afavorir, tot i tenint en compte les iniciatives ja existents, la vertebració d'una xarxa d'informació i documentació al servei dels mitjans de comunicació de la Mediterrània i dels periodistes en general. L'Observatori haurà de coordinar les xarxes existents i en funcionament que treballen en temes de comunicació en la Mediterrània i promoure fòrums de debats sectorials tant pel que fa a qüestions d'ordre professional com tecnològic.

- 3. Canal de televisió educatiu-cultural.** Els reunits van considerar oportú donar suport a la iniciativa que ha de conduir a la creació del canal, projecte que ha estat assumit per la Conferència de Ciutats de la Mediterrània i que fou impulsat en la Conferència "Cap a un canal educatiu-cultural a la Mediterrània" celebrada el dia 24 de novembre a Barcelona (vegeu informació en aquest mateix número).

- 4. Programes "Media" i "Med-Media".** Els participants en el Fòrum convingueren a recomanar a la Comissió Europea el reforçament del Programa Europeu "Media" i l'ampliació de continguts i de recursos del Programa Euromediterrani "Med-Media" per tal de facilitar la formació i els intercanvis de periodistes i fomentar projectes de producció i de coproducció entre els mitjans de comunicació de la Mediterrània.

- 5. Xarxes de formació audiovisual.** Estimular la coordinació de xarxes de formació audiovisual de la Mediterrània per tal de facilitar la potenciació de l'intercanvi de professionals de la comunicació, investigadors i professors entre els països de la regió.

- 6. Deontologia dels mitjans.** Promoure un debat sobre els comportaments dels mitjans de comunicació contraris a la deontologia, els quals perjudiquin la convivència entre els pobles de l'àrea. Garantir la diversitat ètnica, lingüística i cultural de la Mediterrània. Els participants del Fòrum "Espais de Cooperació Mediàtica" decidiren finalment

ressaltar en les conclusions que “el dèficit de llibertats i les dures condicions dels professionals de la comunicació en les àrees en conflicte en la Mediterrània constitueixen una dificultat greu per a l'exercici de la professió periodística, el desenvolupament harmònic de la cooperació i la realització dels projectes

acordats”.

Amb posterioritat a la seva celebració, els impulsors del fòrum “Espais de cooperació mediàtica” s'han constituït en Comissió de Treball per tal de procurar la posada en marxa i fer el seguiment dels projectes acordats ●

Declaració de Barcelona de la Conferència “Cap a una televisió educativo-cultural a la Mediterrània”

1. La creació d'un espai de convivència i desenvolupament en la Mediterrània no depèn només de l'economia, sinó que enclou una dimensió comunicativa i cultural de primer ordre.

El coneixement mutu entre els diferents pobles de la Mediterrània i la seva integració en tasques comunes ha de trobar en els mitjans de comunicació un vehicle privilegiat. D'aquí la importància i la necessitat d'establir estratègies globals de cooperació mediàtica.

2. La televisió i l'audiovisual han de ser, al mateix temps, l'aparador, el catalitzador i el motor d'aquesta cooperació.

3. El desenvolupament igualitari dels sistemes televisius, la millora de la qualitat del servei que presten als seus ciutadans i la seva integració en un espai mediterrani comú han d'acceptar-se com els objectius prioritaris del moment.

4. En aquest sentit, es fa necessari encetar tasques de cooperació entre els sistemes audiovisuals dels diferents països en els següents camps:

- a) Intercanvi i compravenda de programes.
- b) Fórmules de cooperació en la formació i reciclatge de professionals.
- c) Cooperació per a la investigació i el desenvolupament.
- d) Coproduccions i comercialització.

Tot això afavorirà una indústria audiovisual més sòlida i florent en la zona i permetrà d'avançar en matèria intercultural.

5. En la mesura en què acceleren la integració i estimulen el desenvolupament igualitari, han d'afavorir les polítiques governamentals, industrials i les accions socials que persegueixen la creació de canals o mitjans integrats per l'esforç de diferents equips i països de la zona.

Aquests canals o nous mitjans no han de presentar-se com a concurrents amb els ja existents en cada país o regió, sinó com a complementaris, buscant sempre el reforç i potenciació.

6. La televisió educativo-cultural —també anomenada “de la descoberta”— es presta a ésser una plataforma de cooperació immediata cap a la integració. Pot permetre la integració dels estats, dels sistemes d'educació, del sector industrial i de les organitzacions

no governamentals en tasques comunes.

7. La TEC —televisió educativo-cultural— pot ésser el vehicle idoni per a l'extensió i difusió de polítiques educatives lligades al desenvolupament econòmic, la integració cultural i la cooperació per a la convivència, i el seu desenvolupament potenciarà, en breu termini, una integració creixent entre els diferents sistemes televisius de la zona.

8. La TEC, degudament potenciada i orientada, no solament reportarà beneficis per a les poblacions de cadascun dels països mediterranis, sinó que pot ésser un instrument de valor incalculable per a les àmplies capes de la població que emigren d'un país a un altre i que, per tant, han d'adaptar-se a altres ambients culturals, sense que això hagi de significar la pèrdua dels propis senyals d'identitat cultural.

9. La TEC, en associació amb els sistemes educatius i culturals, amb les Universitats i la societat civil, ha de realitzar la tasca de dissoldre els tòpics, prejudicis i barreres que impedeixen el coneixement mutu entre els pobles mediterranis i en frenen el desenvolupament.

10. La cooperació en el sistema de televisió educativo-cultural ha de correspondre a les diferents escoles televisives: televisió transnacional, televisió estatal, televisions regionals i locals difoses totes elles ja sigui a través de satèl·lit, cable o per ones hertzianes. S'ha de preveure, doncs, un sistema múltiple i flexible que concedeixi protagonisme als diferents actors del sistema comunicatiu.

11. Aquest tipus de cooperació exigeix la creació de plataformes i equips internacionals que estimulin els contactes i la integració d'esforços i puguin servir d'interlocutors davant els Estats i Organismes internacionals.

12. En aquest context, el desenvolupament de la TEC i de la televisió de qualitat ha de donar lloc a l'aliança entre els sectors més dinàmics de la vida cultural, econòmica i intel·lectual dels diferents països i els nous canals i mitjans que permeten avui dia les noves tecnologies. D'aquesta manera, aquests han d'orientar-se cap a l'enriquiment cultural i la millora dels serveis al ciutadà ●